

ВПЛИВ ТАРИФНИХ ВІЙН ТА ГЕОПОЛІТИКИ НА РИНОК СТАЛІ УКРАЇНИ

Київ, Липень 2025

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні друзі,

2025 рік став черговим жорстким випробуванням для української металургії.

Глобальна торгівля сталлю переживає революцію: від протекціоністських тарифів у США до радикального механізму СВМ в ЄС, який з січня 2026 року фактично закритим європейський ринок для довгомірного прокату з України.

Ще один удар приходить з Азії – рекордний експорт Китаю, що руйнує ціни на всіх ринках, включаючи Україну.

Ми вирішили зробити це дослідження, аби показати ризики, що несе посилення регіоналізації торгівлі, а також інші геополітичні фактори для ринку сталі України, зокрема довгого прокату, що є вразливим до притоку імпорту.

Як ми бачимо за прикладом ЄС, імпорт приніс деструктивний вплив на місцевий ринок. Дешевий імпорт з країн Азії не дозволяє забезпечити нормальну прибутковість європейського ринку навіть за умов гарних економічних настроїв, стабілізації попиту і скорочення місцевої пропозиції. У результаті ми бачимо зупинку низки заводів і відмову від реалізації проєктів декарбонізації.

Такі ж виклики наразі постали і перед ринком України. Коли турецькі виробники, що від співпраці з країною-агресором

отримали конкурентні переваги перед вітчизняними виробниками, нарощують імпорт. Азійська продукція несе навіть більші ризики з огляду на експортний потенціал.

Але ризики для вітчизняної галузі несе й експорт, на який у 2024 році припало 67% випуску. Проблеми з експортом, такі як: підвищена конкуренція на зовнішніх ринках, зокрема з російськими виробниками, торгові бар'єри, дорога логістика і СВМ – з наступного року підвищують актуальність захисту внутрішнього ринку сталі України.

Подальший приплив імпорту буде означати ризики зупинки виробництва, реалізації інвестиційних проєктів та декарбонізації, як ми це бачимо на прикладі ЄС.

Станіслав Зінченко
Директор GMK Center

ТАРИФНІ ВІЙНИ І ГЕОПОЛІТИЧНІ КОНФЛІКТИ ЗМІНЮЮТЬ ТОРГОВІ ПОТОКИ У СВІТІ

Підвищення США тарифу на імпорту сталі до 50% дозволило знизити обсяги імпорту на 19% р./р. у квітні-травні. У річному вимірі імпорту може скоротитися на 6-8 млн метричних тон, що створює додатковий тиск на глобальному ринку сталі.

Посилення обмежень в рамках тарифних квот може призвести до зменшення імпорту до ЄС на 4-5 млн тон на рік. У 2026 стартує СВМ, що зупинить імпорту до ЄС довгого прокату, виробленого шляхом домена піч-конвертер (основний в Україні).

Ескалація конфлікту на Близькому Сході є шоком для місцевого ринку сталі та призводить до змін у напрямках експорту. Частка MENA у експорті з Китаю складала 24% у 2024, частка MENA у експорті сталі з Туреччини – 23%.

Індія може скоротити імпорту сталі у 2025 на 50%, або 4-5 млн тон, за офіційними оцінками представників влади. Індія у квітні 2025 запровадила тимчасове 12% захисне мито. Наразі розглядається доцільність збільшення мита до 25%.

2025 рік очікувано став піком посилення регіоналізації торгівлі у світі. Цьому сприяли прихід нової адміністрації у США та наслідки підвищення експорту сталі з Китаю.

Цьогоріч захисні заходи ввели або посилили всі ключові ринки сталевих продукції: США, ЄС, Індія. Активні дії щодо захисту ринку проявляють країни Південно-Східної Азії та Туреччина. Це призводить до зміни в глобальних торгових потоках, а саме сталевий експорт рухається в бік ринків, що лишаються відкритими для імпорту.

Наступного року в ЄС розпочинає свою роботу механізм СВМ, що буде означати зміну правил гри на глобальному сталевому ринку.

Перевагу при постачанні сталі у ЄС отримають виробники електросталі. Натомість виробники по технології домена піч-конвертер, що є основним для України, матимуть платити

€40-50/тону сталі вже з січня 2026.

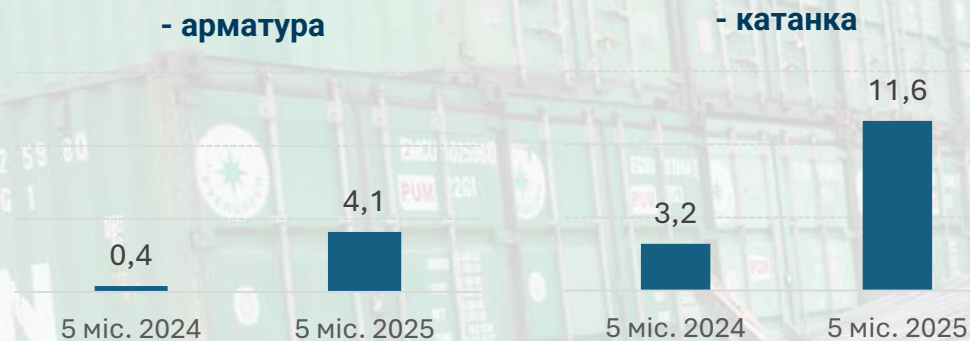
З високою вірогідністю СВМ зупинить імпорту до ЄС сталі, що вироблена шляхом домена-піч конвертер вже у 2026-2028. Це буде не тільки удар по Україні з точки зору експорту, але й внутрішній ринок може постраждати через посилення імпорту.

Ескалація конфлікту на Близькому Сході також призводить до зміни в торгових потоках, оскільки регіон є ключовим для найбільших експортерів сталі, що посилює тиск на інші регіони.

Зміни в торгових потоках чинять тиск на ринок сталі України, зокрема сегмент довгомірного прокату. Ми бачимо зростання обсягів імпорту і тиск на ціни, хоча історично частка імпорту на ринку довгого прокату була незначною.

З ПОЧАТКУ 2025 СПОСТЕРІГАЄТЬСЯ ЗРОСТАННЯ ІМПОРТУ В УКРАЇНУ

Імпорт в Україну, тис. т

99.8%

арматури за 5 міс. 2025 р.
імпортовано з

Туреччини

98.8%

катанки за 5 міс. 2025 р.
імпортовано з

Китаю

Джерела даних: Державна митна служба, дані компаній, розрахунки GMK Center.

Обсяг українського ринку довгого прокату збільшився: якщо в 2022 р. сумарне споживання арматури й катанки складало 565 тис. т, то у 2024 р. – 1,1 млн т. За 5 міс. поточного року обсяг ринку збільшився на 12,9% р./р.

Потенціал подальшого зростання ринку обмежений, оскільки позитивна динаміка пов'язана з будівництвом фортифікаційних споруд уздовж лінії зіткнення. Такі проекти мають короткі терміни реалізації та не можуть стати основою для тривалого відновлення ринку.

Традиційно частка імпорту на ринку довгого прокату не є високою. Зокрема, протягом 2023-2024 рр. вона складала 1,5-1,6%. За підсумками 5 міс. 2025 р. частка імпорту в споживанні дорівнює 3,2%. Наявні геополітичні ризики можуть сприяти подальшому зростанню імпорту, створюючи потенційну загрозу для українських виробників.

Український ринок перебуває у вразливому стані. Україна має

захисні заходи проти імпорту довгого прокату лише з Молдови і Білорусі, тоді як великі глобальні гравці, зокрема Туреччина і Китай, не потрапляють під жодні обмеження.

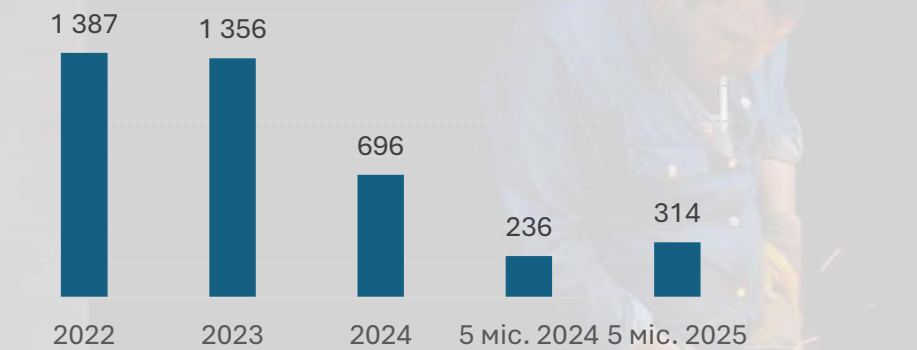
Потенційний наплив імпорту тиснутиме на ціни: виробники імпортової продукції мають змогу запропонувати нижчі ціни, зважаючи на отримані державні субсидії або дешеві енергоносії з Росії.

Потужності українських заводів з виробництва катанки й арматури («АрселорМіттал Кривий Ріг» і «Каметсталь») завантажені лише на 55%. Їм складно конкурувати з імпортом, що виробляється в інших економічних та безпекових умовах ніж ті, що є зараз в Україні.

У поточній ситуації є потреба у налагодженні моніторингу потоків імпорту в Україну та проведенні дослідження обґрунтованості цін на імпортний довгий прокат, щоб мати можливість оперативно впроваджувати заходи реагування у разі потреби.

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ ТУРЕЧЧИНИ ОБУМОВЛЕНІ СПІВПРАЦЕЮ З РОСІЄЮ

Імпорт квадратної заготовки з Росії до Туреччини, тис. т

Ціни енергоносіїв у червні 2025 р.

		
Електроенергія (ринок на добу наперед), \$/МВт-год	56	127
Газ (тарифи для промислових споживачів), \$/тис. куб. м	217-288	457-718

Джерела даних: Turkish Statistical Institute, BOTAŞ, Оператор ринку електроенергії, дані компаній, розрахунки GMK Center.

Туреччина не підтримала санкцій введених проти Росії за її військову агресію проти України. Тому турецькі компанії продовжують економічну співпрацю з російськими постачальниками без будь-яких обмежень.

Зокрема, турецькі виробники прокату імпортують квадратну заготовку з Росії. За підсумками 5 міс. 2025 р., обсяги такого імпорту зросли на 33,3% р./р.

Російські постачальники мають змогу надавати дисконти на свою продукцію, зважаючи на репутаційні ризики для клієнтів та низьку собівартість власного виробництва.

За нашими оцінками, різниця між російськими та середньоринковими цінами на квадратну заготовку складає як мінімум \$40/т.

Ця різниця надає конкурентні переваги турецьким виробникам, що використовують російські напівфабрикати, при формуванні ціни на арматуру.

Окрім того, турецькі виробники отримують переваги від доступу до дешевих російських енергоресурсів, завдяки яким ціни на електроенергію та газ в Туреччині значно нижчі, аніж в Україні.

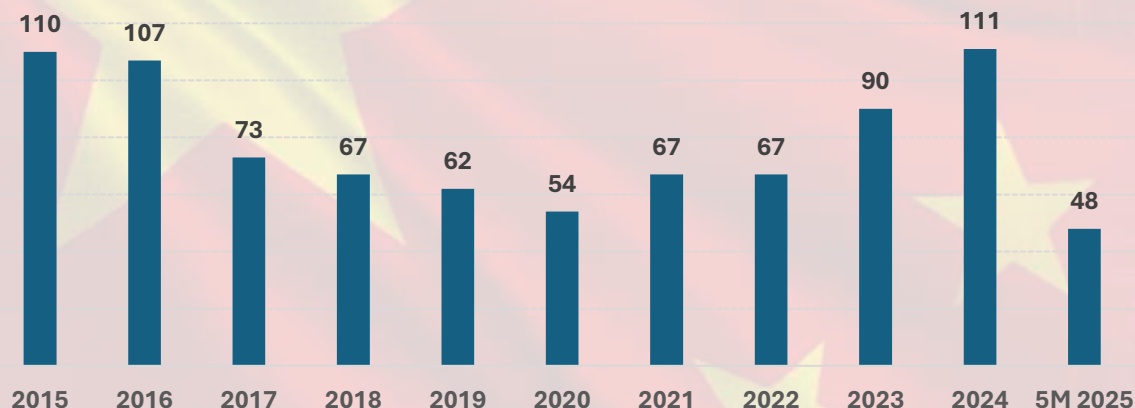
Ціна газу для промислових споживачів в Туреччині на 53-60% менше ніж в Україні. Майже 94% потреб у газі Туреччина задовольняє за рахунок імпорту. Частка РФ в імпорті за підсумками 2024 р. склала близько 41,0%.

Ціна електроенергії в Туреччині на 55,9% нижча ніж в Україні. Близько половини електроенергії у Туреччині виробляється на основі газу та вугілля, яке також постачається з РФ.

Так, за підсумками 6 міс. 2025 р., близько 60% електроенергії вугільних ТЕС було згенеровано завдяки імпортованому вугіллю. Більше 60% імпорту вугілля надходить саме з Росії.

ЗАГРОЗА З БОКУ КИТАЮ: НЕРИНКОВІ ПРАКТИКИ ПІДТРИМУЮТЬ РЕКОРДНО ВИСОКИЙ ЕКСПОРТ СТАЛІ

Експорт сталі з Китаю, млн т

Тиск експорту з Азії на ціни г/к рулону в Європі

Експорт сталі з Китаю у 2024 сягнув рекорду у 110 млн т. У 2025 експорт знову зростає: за 5 місяців постачання збільшилися на 9% р/р.

Надвиробництво сталі у Китаї це тренд на найближчі 3-5 років. Зниження обсягів виробництва сталі є викликом для влади та потребує реструктуризації галузі зі зменшенням надлишкових потужностей.

Але скорочення виробництва у плановій економіці Китаю проходить неефективно. За 5 місяців 2025 випуск сталі зменшився лише на 1,7% р/р, що призводить до необхідності нарощувати експорт.

В пошуках збуту за кордоном китайські виробники сталі використовують агресивну цінову політику, що негативно впливає на ціни сталі по всьому світу.

Частка Китаю на ринку ЄС є незначною. Але збільшуючи

тиск на ринки сусідніх країн Азії, опосередковано Китай впливає на ціни на європейському ринку.

Наприклад, падіння цін експорту г/к рулону з Індонезії на €50/т у квітні-червні призвело до співставного падіння пропозицій з інших країн-експортерів, і €80/т падіння на ринку ЄС.

Ціновий тиск на протязі 2023-2025 призвів до простою або банкрутства цілого ряду європейських підприємств (ADI, Liberty Ostrava, Liberty Galati та інших) та затримки проектів декарбонізації.

Натомість китайські виробники продовжують підтримувати високий рівень виробництва навіть в умовах коли ≈50% заводів працюють у збиток. Збитки можуть покриватися позиками державних банків, що потім конвертуються у капітал державних компаній.

СВАМ ВИТІСНИТЬ З РИНКУ ЄС ДОВГИЙ ПРОКАТ З КИСНЕВО-КОНВЕРТЕРНОЇ СТАЛІ

100%

довгого прокату в Україні виробляється на основі киснево-конвертерної сталі

\$324 млн

потенційні щорічні втрати від припинення експорту довгого прокату в ЄС після 2030 р.

СВАМ забезпечить конкурентні переваги електрометалургійним заводам, чії викиди у 4 рази нижчі за викиди киснево-конвертерних підприємств.

У сегменті листового прокату (як у ЄС, так і у виробників імпорту) щонайменше 90% сталі виробляється за допомогою доменних печей і кисневих конвертерів. Електрометалургійні виробники не зможуть замінити плоский з киснево-конвертерної сталі і її поставки продовжуватимуться.

У сегменті довгого прокату ситуація діаметрально протилежна: у ЄС 85% потужностей з виробництва довгого прокату пов'язані з електродуговими печами. Рівень використання цих потужностей складає близько 70%.

Електрометалургійні виробники у ЄС мають можливості підвищити виробництво довгого прокату на 3-4 млн т та замінити імпорт аналогічної продукції, виробленої з киснево-конвертерної сталі.

У 2030 р. СВАМ-платежі можуть перевищити \$200/т довгого прокату, що унеможливить продовження його постачань з України. Постачання аналогічної продукції, виробленої з киснево-конвертерної сталі, з інших країн до ЄС також стане неможливим.

Європейський СВАМ запустив ланцюгову реакцію: інші країни, зокрема, США, Канада, Велика Британія, Австралія, Норвегія, вже розглядають запровадження аналогічних національних інструментів.

У результаті, кількість незахищених ринків буде зменшуватися, а тиск імпорту на них буде збільшуватися. Під загрозою перебуває не тільки експорт довгого прокату з України, але й продажі цієї продукції на внутрішньому ринку, який не є захищеним.

ВИКЛИКИ ДЛЯ СТАЛЕВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

1. ДОРОЖЧА НІЖ У КОНКУРЕНТІВ ЕНЕРГІЯ
2. НЕСТАЧА ПЕРСОНАЛУ
3. ДОРОГА ЛОГІСТИКА
4. КОНКУРЕНЦІЯ З РОСІЙСЬКОЮ ПРОДУКЦІЄЮ
5. ПОТРЕБА В ІМПОРТІ ВУГІЛЛЯ
6. ТОРГОВІ ОБМЕЖЕННЯ НА ЕКСПОРТНИХ РИНКАХ
7. СВАМ ТА ДЕКАРБОНІЗАЦІЯ
8. НЕСПРИЯТЛИВА КОН'ЮНКТУРА

Сталева галузь України на 4-му році війни постає перед екзистенційними викликами. Вітчизняні виробники, що завжди мали позиціонування як тих, що мають одні з найнижчих витрат у глобальній галузі, наразі програють у конкурентоздатності на експортних ринках.

По-перше, українські виробники купують енергію дорожче навіть за європейських конкурентів. Ціни електроенергії на ринку на добу наперед у червні 2025 вище на 52% ніж ціни у Німеччині. Близько 93% сталі у ЄС виробляється у країнах з нижчою ніж в Україні вартістю електроенергії.

Втрата Шахтоуправління «Покровське» призвела до необхідності імпорту 2,5 млн т коксівного вугілля, що додало до собівартості \$20-30/т сталі.

Дорога логістика обмежує коло можливих експортних ринків. В 2024 році середні логістичні

витрати зросли вдвічі, порівняно із довоєнними, що особливо болюче для залізничного сегменту.

Можливості експорту обмежуються також 28-ма торговельними бар'єрами, що діють проти української продукції за кордоном, кожна четверта з яких введена більше 20 років тому та потребує перегляду.

Конкуренція на зовнішніх ринках посилюється за рахунок експорту з Азії, що призводить до низьких цін і операцій на рівні збитковості. При цьому на низці ринків доводиться конкурувати з російською продукцією, навіть на ринку ЄС, куди у 2024 році поставлено 3,3 млн т напівфабрикатів з РФ.

Питання конкурентоздатності буде вкрай важливим навіть після завершення війни.

НАСЛІДКИ ДЛЯ РИНКУ УКРАЇНИ ВІД ПРИТОКУ ІМПОРТУ

1. ЗМЕНШЕННЯ ОБСЯГУ ВИПУСКУ СТАЛІ В УКРАЇНІ, ЗУПИНКА ПОТУЖНОСТЕЙ

2. ЗБИТКОВА РОБОТА ВИРОБНИКІВ СТАЛІ, ВНАСЛІДОК АГРЕСИВНОЇ ТОРГОВОЇ ПОЛІТИКИ ІМПОРТЕРІВ

3. CARBON LEAKAGE

4. ПЕРЕШКОДА ДЛЯ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ДЕКАРБОНІЗАЦІЇ

В умовах, що ускладнюються на експортних ринках, критичним є захист внутрішнього ринку. Це є важливим з точки зору ефективної роботи місцевих виробників, оскільки внутрішній ринок є природньо більш прибутковим, аніж експорт.

Сегмент довгого прокату України є вразливим для притоку імпорту спричиненого посиленням регіоналізації торгівлі, впровадженням СВМ і геополітичними факторами. Тому цілком очікуваним є зростання імпорту довгого прокату у 2025-2027 рр.

Наразі проти імпорту довгого прокату в Україну діють лише 2 антидемпінгові заходи проти прутків з Білорусі і Молдови, що на сьогодні не становлять значних загроз.

Але загроза імпорту з Азії потенційно може нести набагато більші негативні

наслідки, аніж Білорусь чи Молдова, якщо порівняти експортний потенціал цих країн.

Негативний вплив імпорту з Азії проявляється не тільки в заміщенні обсягів місцевого виробництва, але й у деструктивному впливі на ціни. Зокрема в основі цінової переваги турецьких виробників є тісне співробітництво з РФ, а китайських – неринкові механізми, можливість довготривалої роботи зі збитками в цілях підтримки обсягу виробництва.

Натомість вітчизняні сталеві виробники, працюючи виключно на ринкових засадах, потерпають від негативних наслідків війни.

Подальший приплив імпорту буде означати ризики зупинки виробництва, реалізації інвестиційних проектів та декарбонізації, як ми це бачимо на прикладі ЄС.

Everything about steel:
media, think tank,
research agency

MEDIA

Free data source about iron&steel:

- ◆ up-to-date market analytics
- ◆ corporate news
- ◆ full picture of global iron&steel industry
- ◆ interviews and opinions of market leaders
- ◆ steel and raw material prices

THINK TANK

Think tank:

- ◆ fundamental studies on key challenges for iron&steel industry
- ◆ new ideas for decision making, public and expert discussion
- ◆ support of the dialogue between steel market stakeholders

RESEARCH AGENCY

Market studies:

- ◆ global steel markets coverage
- ◆ scrap market
- ◆ DRI/HBI and DR-grade feed
- ◆ CBAM/ETS/carbon prices impact
- ◆ macroeconomic modelling
- ◆ prices forecast

Visit our website
<https://gmk.center/en/>

Follow up in social media
<https://www.linkedin.com/company/gmk-center>

Contact us:
s.zinchenko@gmk.center